

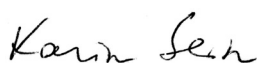
Hea lugeja!

Suve alguses võeti Euroopa digitaalse ühisturu strateegia raames vastu kaks uut tarbijakaitse direktiivi: digisisu ja digiteenuste üleandmise lepingute direktiiv ning uus tarbijalemüügi direktiiv. Ehkki nende Eesti õigusesse ülevõtmiseks on aega 2021. aasta keskpaigani, tasub meie (tarbija)lepinguõigust oluliselt muutvate direktiividega tutvuda juba praegu. Kui uus tarbijalemüügi direktiiv toob kaasa võrdlemisi vähe põhjanevaid muudatusi – eelkõige võiks neist nimetada tõendamiskoormuse ümberpööramise aja pikenemist seniselt kuult kuult ühe aastani ja uuenduste tegemise kohustust nutikate tarbekaupade puhul –, siis digisisu direktiiv on uudne mitte üksnes oma reguleerimiseseme, vaid ka reguleerimise viisi poolest. Seni on lepinguõiguse reguleerimisel nii Eestis kui ka Euroopa Liidus lähtunud lepingu tüübist ja kehtestatud eraldi normid näiteks müügi-, üüri- või töövõtulepingute jaoks. Digisisu direktiiv seevastu lähtub hoopis lepingu esemest ja näeb ette ühtsed reeglid kõikide tarbijalepingute jaoks, mille esemeks on digisisu või digiteenus. Seega sõltumata sellest, kas digisisu tarbijale müüakse, üüritakse või osutatakse talle digiteenust käsundus- või töövõtulepingu alusel, kehtivad selle lepingu teatavatele aspektidele edaspidi ühtsed imperatiivsed direktiivil põhinevad reeglid.

Uus digisisu direktiiv reguleerib eelkõige kahte suurt küsimuste ringi: esmalt seda, millistele nõuetele peab tarbijale üleantav digisisu või osutatav digiteenus vastama, ja teiseks seda, milliseid õiguskaitsevahendeid saab tarbija lepingu rikkumise korral kasutada. Neid teemasid tutvustavad käesolevas tarbijaõiguse erinumbris Kristiina Koll, Kaidi Urgas ja Karin Sein. Digisisu direktiivi puhul ehk kõige uuenduslikumaks peetakse aga andmete kui vastutasu kontseptsiooni. Teame ju kõik, et Facebook ei ole tegelikult tasuta, vaid me maksame selle eest oma isikuandmetega. Kuidas see kontseptsioon aga seondub uue isikuandmete kaitse üldmäärusega ja kas ettevõtja võib lõpetada teenuse pakkumise, kui tarbija oma isikuandmete kasutamise nõusoleku tagasi võtab? Neid küsimusi analüüsib oma artiklis Irene Kull. Anna Daniel seevastu küsib, kas Eesti suurimate mobiilsideoperaatorite võetavad isikuandmete kasutamise nõusolekud on ikka kehtivad, ja väidab, et kaugeltki mitte alati.

Tarbijal võib olla küll formaalselt palju õigusi, kuid praktika näitab, et reeglina neid ühel või teisel põhjusel ei jõustata. Kas siis seetõttu, et tarbijad ei ole neist teadlikud või on summad liiga väikesed, et nende sissenõudmise pärast suurte kohtukuludega riskida. Seda olukorda proovib Euroopa seadusandja lahendada esindushagide direktiiviga, mille võimalusi ja kitsaskohti uurivad Katrin Martson ja Karin Sein. Viimaks väidab Piia Kalamees, et maksekäsumenetluse regulatsioon Eestis ei ole sugugi mitte igas aspektis kooskõlas Euroopa Liidu tüüptingimuste direktiiviga ning ka ei tohiks seadusandja tulevikus seda menetlust täielikult krattide lahendada jätta.

Head lugemist!

Karin Sein